Downloaded via the EU tax law app / web

KONKLU?JONIJIET TAL-AVUKAT ?ENERALI

BOT

ippre?entati fid-29 ta’ Settembru 2016 (1)

Kaw?a C?592/15

Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs

vs

British Film Institute

(talba g?al de?i?joni preliminari mressqa mill-Court of Appeal [England & Wales] [Civil Division] [qorti tal-appell (l-Ingilterra u Wales) (taqsima ?ivili), ir-Renju Unit])

“Taxxa fuq il-valur mi?jud – Is-Sitt Direttiva 77/388/KEE – Artikolu 13A(1)(n) – E?enzjonijiet ta’ ?ertu provvisti ta’ servizzi kulturali – Setg?a diskrezzjonali tal-Istati Membri fir-rigward tas-servizzi kulturali li jistg?u jaqg?u ta?t il-kamp ta’ applikazzjoni tal-e?enzjoni”

1. F’din il-kaw?a, il-Qorti tal-?ustizzja hija mitluba tippre?i?a l-portata tal-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva 77/388/KEE (2). Din id-dispo?izzjoni tipprevedi li l-Istati Membri g?andhom je?entaw lil “?ertu servizzi kulturali u o??etti marbuta mill-qrib mag?hom fornuti minn entitajiet regolati mid-dritt pubbliku jew minn entitajiet kulturali rikonoxxuti mill-Istat Membru kon?ernat”.

2. Il-qorti tar-rinviju, il-Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [qorti tal-appell (l-Ingilterra u Wales) (taqsima ?ivili), ir-Renju Unit], tistaqsi jekk din id-dispo?izzjoni t?allix ?ertu mar?ni ta’ diskrezzjoni lill-Istati Membri fir-rigward tal-g?a?la tas-servizzi kulturali li jistg?u jibbenefikaw minn tali e?enzjoni. Hija tfittex li tkun taf ukoll jekk l-imsemmija dispo?izzjoni g?andhiex effett dirett u jekk, g?alhekk, tistax ti?i invokata direttament mill-persuni taxxabbli quddiem il-qorti nazzjonali meta l-Istat Membru kkon?ernat ikun naqas milli jittrasponi fit-termini s-Sitt Direttiva fid-dritt nazzjonali.

3. F’dawn il-konklu?jonijiet, ser nispjega r-ra?unijiet li g?alihom inqis li l-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta’ provvista ta’ “?ertu servizzi kulturali” i?alli lill-Istati Membri l-kompitu li jiddeterminaw liema provvisti ta’ servizzi kulturali jistg?u ji?u e?entati mit-taxxa fuq il-valur mi?jud (VAT). Ser nispjega li jappartjeni lill-qorti nazzjonali sabiex tiddetermina, b’te?id inkunsiderazzjoni tan-natura tal-provvisti ta’ servizzi inkwistjoni, jekk l-esklu?joni mill-benefi??ju tal-e?enzjoni mill-VAT fil-konfront tal-konvenut fil-kaw?a prin?ipali, il-British Film Institute, tosservax il-prin?ipju ta’ newtralità fiskali u, b’mod partikolari, jekk din tikkostitwixxix jew le ksur tal-prin?ipju ta’ ugwaljanza fit-trattament meta mqabbel ma’ operaturi o?ra li jipprovdu l-istess servizzi f’sitwazzjonijiet paragunabbli u li jgawdu mill-e?enzjoni mill-VAT g?al dawn is-servizzi.

4. Sussegwentement, ser nispjega g?aliex, fl-opinjoni tieg?i, din id-dispo?izzjoni ma tistax ti?i

invokata direttament minn persuni taxxabbli quddiem il-qorti nazzjonali.

I – **Il-kuntest ?uridiku**

A – *Id-dritt tal-Unjoni*

5. L-Artikolu 13(A) tas-Sitt Direttiva jipprevedi:

“1.Ming?ajr pre?udizzju g?al disposizzjonijiet o?rajn tal-Komunità, l-Istati Membri g?andhom je?entaw li ?ejjin ta?t il-kondizzjonijet li huma g?andhom jistabilixxu g?al skopijiet biex jassiguraw l-applikazzjoni korretta u ?ara tat-tali e?enzjonijet u tal-prevenzjoni ta’ kawlunkwe eva?joni, evitar jew abbu? possibbli::

[…]

m) ?ertu servizzi li marbuta mill-qrib ma’ sport u edukazzjoni fi?ika fornuti minn organizzazzjoniet li ma jag?mlux profitt g?all-persuni li jie?du parti fl-isport jew fl-edukazzjoni fi?ika;

n) ?ertu servizzi kulturali u o??etti marbuta mill-qrib mag?hom fornuti minn entitajiet regolati mid-dritt pubbliku jew minn entitajiet kulturali rikonoxxuti mill-Istat Membru kon?ernat;

[…]”

6. Is-Sitt Direttiva t?assret, mill-1 ta’ Jannar 2007, permezz tad-Direttiva 2006/112/KE (3). Essenzjalment, hija tirriprodu?i d-dispo?izzjonijiet tas-Sitt Direttiva.

7. L-Artikolu 132 ta’ din id-direttiva huwa redatt fil-kliem li ?ej:

“1.L-Istati Membri g?andhom je?entaw it-transazzjonijiet li ?ejjin:

[…]

m) il-provvista ta’ ?ertu servizzi marbuta mill-qrib ma’ sport u edukazzjoni fi?ika minn organizzazzjoniet li ma jag?mlux profitt lill persuni li jie?du parti fl-isport jew fl-edukazzjoni fi?ika;

n) il-provvista ta’ ?ertu servizzi kulturali, u l-provvista ta’ merkanzija marbuta mill-qrib mag?hom, minn korpi regolati mid-dritt pubbliku jew minn korpi kulturali o?rajn rikonoxxuti mill-Istat Membru kon?ernat;

[…]”.

B – *Id-dritt tar-Renju Unit*

8. Qabel l-1 ta’ ?unju 1996, ir-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta’ Fuq ma kellu ebda dispo?izzjoni li te?enta l-provvisti ta’ servizzi kulturali. Kien biss minn din id-data ’il quddiem, li tikkorrispondi g?ad-d?ul fis-se?? tal-grupp 13 tal-Anness 9 tal-Value Added Tax Act 1994 (li?i tal-1994 dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud) li l-le?i?lazzjoni tar-Renju Unit e?entat lil ?ertu provvisti ta’ servizzi kulturali mill-VAT. G?alhekk, il-punti 1 u 2 ta’ din il-li?i jipprevedu li g?andu ji?i e?entat mill-VAT l-g?oti, minn korp pubbliku jew minn korp eli?ibbli, tad-dritt g?ad-d?ul f’mu?ew, f’gallerija tal-arti, f’wirja ta’ xog?lijiet artisti?i jew f’?oo kif ukoll tad-dritt g?ad-d?ul g?al spettaklu teatrali, mu?ikali jew korjografiku ta’ natura kulturali.

9. Skont in-nota 1 tal-imsemmija li?i, korp pubbliku jfisser awtorità lokali, servizz governattiv, skont is-sens tal-Artikolu 41(6) tal-istess li?i, jew sa?ansitra korp mhux governattiv imsemmi fl-

edizzjoni tal-1995 tal-lista ppubblikata mill-Office of Public Service (servizz responsabbli g?all-pubblikazzjoni ta’ testi uffi?jali) bit-titolu “Korpi pubbli?i”. Barra minn hekk, skont in-nota 2 tal-li?i tal-1994 dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud, it-terminu “korpi eli?ibbli”. g?andu jfisser kull korp (minbarra korp nazzjonali) li ma g?andux id-dritt jiddistribwixxi, u ma jiddistribwixxix, il-profitti potenzjali tieg?u, li ju?a kull profitt miksub mill-provvista korrispondenti g?ad-deskrizzjoni mog?tija fil-punt 2 ta’ din il-li?i g?a?-?amma jew g?at-titjib tas-servizz ipprovdut fil-kuntest tal-provvisti ta’ servizzi u li huwa ??estit u amministrat b’mod volontarju minn persuni li ma g?andhom ebda interess dirett jew indirett fl-operat tieg?u.

10. Skont in-nota 3 tal-imsemmija li?i, il-punt 1 tag?ha ma japplikax g?al servizz li l-e?enzjoni tieg?u tista’ twassal g?al distorsjoni tal-kompetizzjoni u b’hekk ti?vanta??a impri?a kummer?jali ta’ persuna taxxabbli. Barra minn hekk, in-nota 4 tal-li?i tal-1994 dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud tindika li l-punt 1(b) ta’ din l-istess li?i ma japplikax g?all-g?oti ta’ dritt g?ad-d?ul g?al spettaklu ?lief jekk l-ispettaklu huwa esklu?ivament propost minn korp pubbliku wie?ed jew iktar, korp eli?ibbli wie?ed jew iktar jew asso?jazzjoni ta’ korpi pubbli?i u korpi eli?ibbli.

II – **Il-fatti tal-kaw?a prin?ipali**

11. Il-British Film Institute huwa korp ming?ajr skop ta’ lukru li r-rwol tieg?u huwa li jippromwovi ?-?inema fir-Renju Unit. B’mod partikolari, fl-1951, kien ?ie miftiehem li dan il-korp seta’ jmexxi n-National Film Theatre u, minn April 2011, ?ie miftiehem ukoll li kien ser jibda jkun inkarigat mill-attivitajiet tal-UK Film Council (kunsill ?inematografiku tar-Renju Unit).

12. Matul il-perijodu bejn l-1 ta’ Jannar 1990 u l-31 ta’ Mejju 1996 (iktar ’il quddiem il-“perjodu kontenzju?”), il-British Film Institute ?allas il-VAT bir-rata normali fuq is-servizzi ta’ g?oti tad-dritt g?ad-d?ul g?al wiri ta’ films organizzat fin-National Film Theatre kif ukoll fl-okka?joni ta’ festivals differenti ta’ films.

13. Peress li kien iqis li dawn is-servizzi kienu jikkostitwixxu “servizzi kulturali” skont is-sens tal-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva u li, g?alhekk, l-imsemmija servizzi kellhom ikunu e?entati mill-VAT, il-British Film Institute ressaq talba bil-g?an li jing?ata r-rimbors tal-VAT li ?allas matul il-perijodu kontenzju?. Permezz ta’ ittra tat-23 ta’ Novembru 2009, Her Majesty’s Revenue and Customs (amministrazzjoni tat-taxxa u tad-dwana tar-Renju Unit) ?a?det din it-talba. Din l-amministrazzjoni kkonfermat id-de?i?joni tag?ha meta din re?g?et ?iet e?aminata fit-3 ta’ Frar 2010.

14. Il-British Film Institute g?aldaqstant ippre?enta rikors kontra din id-de?i?joni quddiem il-First-tier Tribunal (Tax Chamber) [qorti tal-ewwel istanza (awla tat-taxxa), ir-Renju Unit]. Din tal-a??ar, bid-de?i?joni tal-5 ta’ Di?embru 2012, idde?idiet li l-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva kellu effett dirett, bil-konsegwenza li s-servizzi li jikkonsistu fl-g?oti tad-dritt g?ad-d?ul g?al wiri ta’ films ipprovdut mill-konvenut fil-kaw?a prin?ipali matul il-perijodu kontenzju? kienu e?entati fuq il-ba?i ta’ din id-dispo?izzjoni.

15. L-amministrazzjoni tat-taxxa u tad-dwana tar-Renju Unit appellat mid-de?i?joni tal-5 ta’ Di?embru 2012 quddiem l-Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) [qorti superjuri (awla tat-taxxa u ta?-chancery, ir-Renju Unit]. Permezz ta’ de?i?joni tat-12 ta’ Awwissu 2014, din tal-a??ar ?a?det l-appell. L-amministrazzjoni tat-taxxa u tad-dwana tar-Renju Unit g?alhekk ?iet awtorizzata tressaq talba qudiem il-Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [qorti tal-appell (l-Ingilterra u Wales) (taqsima ?ivili)], li dde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u li tistaqsi lill-Qorti tal-?ustizzja dwar id-dispo?izzjonijiet rilevanti tad-dritt tal-Unjoni.

III – **Id-domandi preliminari**

16. Il-Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [qorti tal-appell (l-Ingilterra u Wales) (taqsima ?ivili)] idde?idiet li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

“i) It-termini tal-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva, b’mod partikolari fil-fra?i “?ertu servizzi kulturali”, huma suffi?jentement ?ari u pre?i?i sabiex l-Artikolu 13A(1)(n) ikollu effett dirett, b’tali mod li je?enta l-provvisti ta’ servizzi kulturali minn korpi tad-dritt pubbliku jew korpi kulturali rikonoxxuti o?ra, b?all-provvisti tal-parti konvenuta fil-kaw?a odjerna, fl-assenza ta’ le?i?lazzjoni nazzjonali traspo?ittiva?

ii) It-termini tal-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva, b’mod partikolari fil-fra?i “?ertu servizzi kulturali”, jag?tu lill-Istati Membri setg?a diskrezzjonali fir-rigward tal-applikazzjoni tag?hom permezz tal-le?i?lazzjoni ta’ traspo?izzjoni u, jekk dan huwa l-ka?, x’diskrezzjoni hija?

iii) Il-konkolu?jonijiet marbuta mad-domandi pre?edenti japplikaw ukoll g?all-Artikolu 132(1)(n) tad-direttiva [2006/112]?”

IV – **L-anali?i tieg?i**

17. Peress li fil-kaw?a odjerna, il-perijodu kontenzju? jinsab bejn l-1 ta’ ta’ Jannar 1990 u l-31 ta’ Mejju 1996 u peress li l-Artikolu 413 tad-Direttiva 2006/112 jindika li din tal-a??ar g?andha tid?ol fis-se?? fl-1 ta’ Jannar 2007, inqis li din id-direttiva ma hijiex applikabbli g?all-fatti tat-tilwima fil-kaw?a principali. G?alhekk, ma huwiex rilevanti li ting?ata risposta g?all-a??ar domanda mag?mula mill-qorti tar-rinviju dwar l-Artikolu 132 (1)(n) tal-imsemmija direttiva.

18. Permezz tat-tieni domanda tag?ha, li fl-opinjoni tieg?i g?andha ti?i indirizzata l-ewwel, il-qorti tar-rinviju essenzjalment qed tfittex li tkun taf jekk l-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva g?andux ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta’ “?ertu servizzi kulturali” jinkorpora l-provvisti ta’ servizzi kulturali kollha jew jekk i?allix f’idejn l-Istati Membri l-kompitu li jiddeterminaw liema provvisti ta’ servizzi kulturali jistg?u jibbenefikaw minn e?enzjoni mill-VAT.

19. L-ewwel nett, fl-opinjoni tieg?i, jista’ ji?i esklu? milli ji?i kkunsidrat, kif qed isostni l-konvenut fil-kaw?a prin?ipali, li l-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva jipprevedi l-obbligu g?all-Istati Membri li je?entaw il-provvisti ta’ servizzi kulturali kollha. L-g?a?la biss tal-kelma “?ertu” minflok “kollha” jew “is?? turi bi??ejjed li l-le?i?latur tal-Unjoni ma kellux l-intenzjoni li jag?mel din l-e?enzjoni wa?da ?enerali g?as-servizzi kollha, i?da biss li jipprevedi tali e?enzjoni g?al xi w?ud minnhom.

20. F’dan ir-rigward ma hemm ebda dubju li bl-u?u tal-kelma “?ertu”, il-le?i?latur tal-Unjoni ried i?alli lill-Istati Membri l-kompitu li jidde?iedu liema provvisti ta’ servizzi kulturali jistg?u ji?u e?entati mill-VAT.

21. Kif tispe?ifika l-Kummissjoni Ewropea, jirri?ulta mix-xog?ol preparatorju li wassal g?all-adozzjoni tas-Sitt Direttiva li, inizjalment, kien ?ie propost li ti?i stabbilita lista e?awrjenti tal-provvisti ta’ servizzi kulturali li jistg?u ji?u e?entati mill-VAT. Din kienet spe?ifikament tirrigwarda l-provvisti ta’ servizzi minn teatri, klabbs ta?-?inematografija, swali tal-kun?erti, mu?ewijiet, bibjoteki, parkijiet pubbli?i, ?onna botani?i jew ?oolo?i?i, wirjiet edukattivi kif ukoll l-operazzjonijiet li jkunu saru fil-kuntest ta’ attivitajiet ta’ interess kollettiv ta’ natura so?jali, kulturali jew edukattiva (4). G?andu ji?i kkonstatat li din il-proposta ma ?ietx a??ettata mil-le?i?latur tal-Unjoni.

22. Barra minn hekk, ninnota li, fl-ewwel rapport tal-Kummissjoni lill-Kunsill dwar il-funzjonament tas-sistema komuni tat-taxxa fuq il-valur mi?jud skont l-Artikolu 34 tas-Sitt Direttiva (77/388/KEE) tas-17 ta’ Mejju 1977 (5), il-Kummissjoni, li kienet enfasizzat il-kliem mhux pre?i? tal-Artikolu 13A (1)(m) u (n) tas-Sitt Direttiva, indikat dan li ?ej, ji?ifieri: “[j]idher paradossali li ji?u

introdotti ka?ijiet ta' e?enzjoni obbligatorja li s-sustanza tag?hom tit?alla g?ad-diskrezzjoni ta' kull Stat Membru". Il-proposta li ti?i emendata s-Sitt Direttiva li segwiet dan ir-rapport, konsegwentement kienet tippre?enta bidla ta' dan it-test. G?al darb'o?ra, il-Kummissjoni pproponiet lista e?awrjenti tal-provvisti ta' servizzi kulturali li setg?u jibbenefikaw minn e?enzjoni mill-VAT (6). Madankollu, din il-bidla ma ?ietx a??ettata mill-Istati Membri.

23. Dan il-mar?ni ta' diskrezzjoni wiesa' li g?andhom l-Istati Membri f'dak li jirrigwarda l-e?enzjoni tal-provvisti ta' servizzi kulturali ma huwiex sorprendenti. Fil-fatt, it-tradizzjonijiet kulturali u l-patrimonji re?jonali huma varjati ?afna fl-Unjoni Ewropea u xi drabi fl-istess Stat Membru. Je?istu kulturi daqs kemm hemm Stati Membri. G?aldaqstant, lo?ikament, dawn tal-a??ar jinsabu fl-a?jar po?izzjoni sabiex jidentifikaw l-a?jar provvisti ta' servizzi kulturali li jag?qdu l-interess pubbliku, filwaqt li nfakkar li l-Artikolu 13A tas-Sitt Direttiva jirreferi g?all-e?enzjonijiet favur ?ertu attivitajiet ta' interess pubbliku.

24. In?id li, g?all-kuntrarju ta' dak li sostna l-konvenut fil-kaw?a prin?ipali matul is-seduta, fil-kuntest tar-replika tieg?u, ma na?sibx li, sabiex wie?ed ikun jista' jibbenefika mill-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(n) ta' din id-direttiva, hija importanti biss in-natura tal-korp li qed jipprovdi s-servizzi, ji?ifieri korp tad-dritt pubbliku jew korpi kulturali o?ra rrikonoxxuti mill-Istat Membru. Il-konvenut fil-kaw?a prin?ipali, fil-fatt jidher li jammetti li, mill-mument tal-provvista tas-servizz inkwistjoni minn dan it-tip ta' korp, dan tal-a??ar jibbenefika awtomatikament mill-e?enzjoni. Issa, g?alkemm il-kwalità ta' fornitur ta' servizzi kulturali, effettivament hija kundizzjoni g?all-g?oti ta' din l-e?enzjoni, in-natura tal-provvista tas-servizzi msemmija f'din id-dispo?izzjoni, hija o?ra. G?alhekk, ma huwiex bi??ejjed li l-korp li jipprovdi s-servizzi kulturali jkun korp tad-dritt pubbliku jew irrikonoxxut b?ala korp kulturali mill-Istat Membru kkon?ernat sabiex il-provvista ti?i e?entata mill-VAT, i?da je?tie? ukoll li din il-provvista, kif rajna qabel, tkun irrikonoxxuta b?ala eli?ibbli minn dan l-Istat.

25. G?aldaqstant, il-Qorti tal-?ustizzja ripetutament fakkret li l-e?enzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 13 tas-Sitt Direttiva, jikkostitwixxu kun?etti awtonomi tad-dritt tal-Unjoni li g?andhom l-g?an li jevitaw differenzi fl-applikazzjoni tas-sistema tal-VAT minn Stat Membru g?al ie?or (7). Ukoll skont ?urisprudenza stabbilita, il-kliem u?at fil-kitba tal-e?enzjonijiet imsemmija g?andu ji?i interpretat b'mod strett, peress li huma jikkostitwixxu derogi g?all-prin?ipju ?enerali li l-VAT g?andha tin?abar fuq kull provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las minn persuna taxxabbli (8).

26. G?alhekk, kif g?andu ji?i rrikon?iljat il-mar?ni ta' diskrezzjoni wiesa' li g?andhom l-Istati Membri f'dak li jirrigwarda l-e?enzjoni ta' ?ertu provvisti ta' servizzi kulturali ma' din il-?urisprudenza?

27. Fl-opinjoni tieg?i, ikun g?alxejn, spe?jalment min?abba r-ra?unijiet invokati qabel, li ting?ata definizzjoni tal-kun?ett ta' "?ertu servizzi kulturali". G?all-kuntrarju, inqis li l-e?er?itar ta' din is-setg?a diskrezzjonali wiesg?a li jiddisponu minnha l-Istati Membri huwa essenzjalment iggwidat mill-g?anijiet li g?andha s-Sitt Direttiva kif ukoll mill-prin?ipji li jirregolaw il-VAT.

28. G?alhekk, infakkar li l-Artikolu 13 ta' din id-direttiva, li jipprevedi e?enzjonijiet mill-VAT, huwa e??ezzjoni g?all-prin?ipju stabbilit fl-Artikolu 2 tal-istess direttiva, li b'mod partikolari jindika li l-kunsinna ta' o??etti u l-provvisti ta' servizzi, li jsiru bi ?las fi ?dan il-pajji? minn persuna taxxabbli li ta?ixxi b?ala tali, huma su??etti g?all-VAT (9). G?aldaqstant, ir-regola ?enerali hija l-issu??ettar g?all-VAT ta' dawn is-servizzi.

29. Barra minn hekk, il-Qorti tal-?ustizzja dde?idiet li l-Artikolu 13A tas-Sitt Direttiva g?andu l-g?an li je?enta mill-VAT ?ertu attivitajiet ta' interess ?enerali u mhux dawn l-attivitajiet kollha (10).

30. G?alhekk, ma hemmx dubju li, g?alkemm l-Istati Membri g?andhom mar?ni ta' diskrezzjoni

wiesa' f'dak li jirrigwarda l-g?a?la tal-provvisti ta' servizzi kulturali li jistg?u ji?u e?entati mill-VAT, g?all-kuntrarju dawn tal-a??ar ma jistg?ux jeskludu s-servizzi kollha li jaqg?u ta?t din il-kategorija.

31. Barra minn hekk, infakkar li l-e?enzjonijiet elenkati fl-Artikolu 13A(1)(h) sa (p) ta' din id-direttiva huma mmirati g?al korpi li ja?ixxu fl-interess pubbliku f'settur so?jali, kulturali, reli?ju? u sportiv jew f'settur simili. G?alhekk, l-g?an tag?hom huwa li jag?tu vanta??, fil-kuntest tal-VAT, lil ?ertu korpi li l-attivitajiet tag?hom huma orjentati g?al finijiet mhux kummer?jali (11).

32. Barra minn hekk, meta l-le?i?laturi nazzjonali jidde?iedu liema provvisti ta' servizzi kulturali jistg?u jibbenefikaw mill-e?enzjoni mill-VAT, huma g?andhom jag?mlu dan b'osservanza g?all-prin?ipju ta' newtralità fiskali, prin?ipju fundamentali tas-sistema komuni tal-VAT stabbilit mid-dritt tal-Unjoni f'dan il-qasam (12). Differenza fit-trattament fir-rigward tal-VAT ta' ?ew? provvisti ta' servizzi identi?i jew simili mill-perspettiva tal-konsumatur u li jaqdu l-istess b?onnijiet tieg?u, hija bi??ejjed sabiex ji?i stabbilit ksur ta' dan il-prin?ipju (13). Bl-istess mod, il-prin?ipju ta' newtralità fiskali jinkludi t-tne??ija ta' distorsjonijiet tal-kompetizzjoni li jirri?ultaw minn trattament differenti mil-lat tal-VAT. G?alhekk, id-distorsjoni hija stabbilita meta ji?i kkonstatat illi provvisti ta' servizzi jinsabu fi stat ta' kompetizzjoni u huma ttrattati b'mod inugwali mil-lat tal-VAT (14).

33. Fil-kaw?a prin?ipali, nemmen li g?alhekk huwa l-kompitu tal-qorti tar-rinviju sabiex tiddetermina, filwaqt li jittie?ed inkunsiderazzjoni l-kontenut tal-provvisti ta' servizzi inkwistjoni, jekk l-esklu?joni mill-benefi??ju tal-e?enzjoni mill-VAT fil-konfront tal-konvenut fil-kaw?a prin?ipali tikkostitwixxix jew le ksur tal-prin?ipju ta' ugwaljanza fit-trattament meta mqabbel ma' operaturi o?ra li jipprovdu l-istess servizzi f'sitwazzjonijiet paragunabbli u li, huma stess jibbenefikaw mill-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva. Fl-opinjoni tieg?i, b'te?id inkunsiderazzjoni tar-rwol tal-konvenut fil-kaw?a prin?ipali, li huwa li jippromwovi ?-?inema fir-Renju Unit, dik l-anali?i g?andha ssir, b'mod partikolari, fid-dawl tal-punt 1, grupp 13 tal-Anness 9 tal-li?i tal-1994 dwar it-taxxa fuq il-valur mi?jud, li jipprevedi tali e?enzjoni g?all-g?oti, minn korpi pubbli?i jew minn korpi eli?ibbli, ta' dritt g?ad-d?ul g?al spettaklu teatrali, mu?ikali jew korjografiku ta' natura kulturali.

34. Fl-isfond ta' dan, xieraq f'dan il-punt li ne?aminaw l-ewwel domanda preliminari. Permezz ta' din id-domanda, il-qorti tar-rinviju essenzjalment qed tistaqsi lill-Qorti tal-?ustizzja jekk, fi?-?irkustanzi b?al dawk tal-kaw?a prin?ipali, l-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva, jistax ikun invokat direttament minn persuni taxxabbli quddiem il-qorti nazzjonali.

35. Skont ?urisprudenza stabbilita, fil-ka?ijiet kollha fejn dispo?izzjonijiet ta' direttiva jidhru li huma, mil-lat tal-kontenut tag?hom, bla kundizzjoni u pre?i?i bi??ejjed, dawn id-dispo?izzjonijiet jistg?u ji?u invokati, fin-nuqqas ta' mi?uri ta' implementazzjoni adottati fit-termini previsti, kontra kull dispo?izzjoni nazzjonali li ma hijiex konformi mad-Direttiva, jew ukoll sa fejn huma jiddefinixxu drittijiet li l-individwi jistg?u jinvokaw kontra l-Istat (15).

36. Fir-rigward b'mod iktar partikolari tal-kontenut tal-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva, g?andu ji?i kkonstatat li din id-dispo?izzjoni ma tag?ti ebda indikazzjoni dwar liema attivitajiet jistg?u jibbenefikaw mill-e?enzjoni mill-VAT. G?all-kuntrarju, kif rajna, din id-dispo?izzjoni t?alli lill-Istati Membri mar?ni ta' diskrezzjoni wiesa' f'dan ir-rigward. G?alhekk, jidhirli li huwa diffi?li li l-qrati nazzjonali jew awtoritajiet o?ra jistg?u japplikaw immedjatament din id-dispo?izzjoni jekk ma jkunux ?ew implimentati mi?uri spe?ifi?i mill-Istati Membri sabiex ji?i spe?ifikat il-kontenut tag?ha. Kien ikun differenti kieku, b?al kif huwa l-ka? g?all-Artikolu 13A(1)(g) jew g?all-Artikolu 13B(d) ta' din id-direttiva, li fir-rigward tag?hom il-Qorti tal-?ustizzja rrikonoxxiet effett dirett (16), il-kliem u?at kien ?ar u pre?i? li jag?ti ftit lok g?al dubju inkwantu g?all-interpretazzjoni tieg?u, li g?alhekk jippermetti li ti?i identifikata b'fa?ilità l-persuna taxxabbli li tista' tibbenefika mill-e?enzjoni.

37. G?alhekk, fl-opinjoni tieg?i, l-Artikolu 13A (1)(n) tas-Sitt Direttiva ma g?andux effett dirett. Konsegwentement, inqis li dan ma jistax ji?i invokat minn persuna taxxabbli quddiem qorti

nazzjonali meta l-Istat Membru kkon?ernat naqas milli jittrasponi fit-terminu preskritt din id-direttiva fid-dritt nazzjonali.

V – **Konklu?joni**

38. Fid-dawl ta' dak li ntqal iktar 'il fuq, nipproponi li l-Qorti tal-?ustizzja tirrispondi kif ?ej lill-Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [qorti tal-appell (l-Ingilterra u Wales) (taqsima ?ivili), ir-Renju Unit]:

1) L-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima, kif emendata bid-Direttiva tal-Kunsill 92/77/KEE, tad-19 ta' Ottubru 1992, g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta' "?ertu servizzi kulturali", i?alli f'idejn l-Istati Membri l-kompitu li jiddeterminaw liema provvisti ta' servizzi kulturali jistg?u jibbenefikaw minn e?enzjoni mit-taxxa fuq il-valur mi?jud.

Jappartjeni lill-qorti nazzjonali sabiex b'mod partikolari tiddetermina, b'te?id inkunsiderazzjoni tan-natura tal-provvisti ta' servizzi inkwistjoni, jekk l-esklu?joni mill-benefi??ju tal-e?enzjoni mit-taxxa fuq il-valur mi?jud fil-konfront tal-konvenut fil-kaw?a prin?ipali, tosservax il-prin?ipju ta' newtralità fiskali u, b'mod partikolari, jekk tikkostitwixxix jew le ksur tal-prin?ipju ta' ugwaljanza fit-trattament meta mqabbel ma' operaturi o?ra li jipprovdu l-istess servizzi f'sitwazzjonijiet paragunabbli u jgawdu mill-e?enzjoni mit-taxxa fuq il-valur mi?jud g?al dawn is-servizzi.

2) L-Artikolu 13A(1)(n) tas-Sitt Direttiva 77/388, kif emendata bid-Direttiva 92/77, ma jistax ji?i invokat direttament minn persuna taxxabbli quddiem il-qorti nazzjonali meta l-Istat Membru kkon?ernat ikun naqas milli jittrasponi fit-terminu preskritt din id-direttiva fid-dritt nazzjonali.

1 – Lingwa ori?inali: il-Fran?i?.

2– Direttiva tal-Kunsill, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? - Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima (?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol 1, p. 23), kif emendata bid-Direttiva 92/77/KEE, tad-19 ta' Ottubru 1992 (?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu9, Vol 1, p. 202) (iktar 'il quddiem is-"Sitt Direttiva").

3– Direttiva tal-Kunsill, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud (?U 2006, L 347, p. 1).

4– Ara l-proposta g?al Sitt Direttiva tal-Kunsill fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima, COM(73) 950 finali, tal-20 ta' ?unju 1973 (*Bulettin tal-Komunitajiet Ewropej,* Suppliment 11/73, p. 42).

5– COM(83) 426 finali.

6– Ara l-proposta g?al dsatax-il Direttiva tal-Kunsill fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? li temenda d-Direttiva 77/388/KEE – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud, COM(84) 648 finali, tal-5 ta' Di?embru 1984 (?U 1984, C 347, p. 5).

7– Ara, b'mod partikolari, is-sentenza tat-28 ta' Lulju 2011, Nordea Pankki Suomi (C?350/10, EU:C:2011:532, punt 22 u l-?urisprudenza ??itata). G?al ?urisprudenza iktar re?enti rigward l-Artikolu 132 tad-Direttiva 2006/112, ara s-sentenza tas-26 ta' Mejju 2016, National Exhibition Centre (C?130/15, mhux ippubblikata, EU:C:2016:357, punt 28).

8– Ara s-sentenza tat-28 ta’ Lulju 2011, Nordea Pankki Suomi (C?350/10, EU:C:2011:532, punt 23 u l-?urisprudenza ??itata). Ara, ukoll, is-sentenza tas-26 ta’ Mejju 2016, National Exhibition Centre (C?130/15, mhux ippubblikata, EU:C:2016:357, punt 29).

9– Ara, b’mod partikolari, is-sentenza tat-18 ta’ Jannar 2001, Stockholm Lindöpark (C?150/99, EU:C:2001:34, punt 19).

10– Ara s-sentenza tad-9 ta’ Frar 2006, Stichting Kinderopvang Enschede (C?415/04, EU:C:2006:95, punt 14 u l-?urisprudenza ??itata). Ara, ukoll, is-sentenza tal-21 ta’ Frar 2013, Žamberk (C?18/12, EU:C:2013:95, punt 18 u l-?urisprudenza ??itata).

11– Ara s-sentenza tal-21 ta’ Marzu 2002, Kennemer Golf (C?174/00, EU:C:2002:200, punt 19).

12– Ara s-sentenza tat-23 ta’ April 2015, GST – Sarviz Germania (C?111/14, EU:C:2015:267, punt 34 u l-?urisprudenza ??itata).

13– Ara s-sentenza tal-10 ta’ Novembru 2011, The Rank Group (C?259/10 u C?260/10, EU:C:2011:719, punt 36).

14– Ara s-sentenza tad-19 ta’ Lulju 2012, A (C?33/11, EU:C:2012:482, punt 33 u l-?urisprudenza ??itata).

15– Ara s-sentenzi tas-6 ta’Novembru 2003, Dornier (C?45/01, EU:C:2003:595, punt 78 u l-?urisprudenza ??itata) kif ukoll tas-16 ta’ Lulju 2015, Larentia + Minerva u Marenave Schiffahrt (C?108/14 u C?109/14, EU:C:2015:496, punt 48 u l-?urisprudenza ??itata).

16– Ara, rispettivament is-sentenzi tal-10 ta’ Settembru 2002, Kügler (C?141/00, EU:C:2002:473, punti 52 *et seq*) kif ukoll tad-19 ta’ Jannar 1982, Becker (8/81, EU:C:1982:7, punti 17 *et seq*).